

Załącznik

do UCHWAŁY XXXI/ 215 /14

RADY GMINY CIECHANÓW

z dnia 15 stycznia 2014 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016

Wprowadzenie

§1.

1. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 135, 154 i 886) nałożyła na gminę obowiązek objęcia szczególną pomocą rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ten obowiązek realizowany jest w oparciu o założenia 3 – letniego programu wspierania rodziny , zwanego dalej „ **Programem**”.

2. Zapisy ww. ustawy wpisane są w bieżące zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie działającego w szczególności na podstawie:

- a) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 645 i 1318),
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 i 509)
- c) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r. poz. 135, 154 i 886)
- d) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr. 180, poz. 1493, zm. Dz. U. z 2009 r. Nr. 206 , poz. 1589, Dz. U. z 2010 r. Nr. 28, poz. 146 i Nr. 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr. 149, poz. 887)

oraz innych ustaw i przepisów towarzyszących działalności instytucjonalnej pomocy społecznej.

3. **Rodzina** to podstawowa komórka społeczna , naturalne środowisko funkcjonowania i rozwoju dziecka. W sposób świadomy i nieświadomy działa na kształtowanie osobowości dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, kierunki do jego aktywności i postępowania na całe życie. Rodzina – to najbardziej stabilny punkt odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje,

wówczas instytucje i służby do tego powołane są zobligowane do jej wspierania , a także podjęcia stosownych działań minimalizujących destruktywny wpływ postępowania dorosłych na dziecko.

4. **Rodzina dysfunkcyjna** to taka, w której występują poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy występujące w takiej rodzinie mają często zróżnicowane podłoże, dezorganizują codzienne życie i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Należą do nich: choroba alkoholowa jednego lub obojga rodziców, przemoc , niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, niepełnosprawność, a w także zagrożenie wykluczeniem społecznym. Rodzina , w której zostały poważnie zachwiane funkcje opiekuńczo – wychowawcze wymaga stałego monitorowania ze strony pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników służb medycznych, policji, kuratorów sądowych oraz ścisłej współpracy instytucjonalnej na różnych szczeblach.

5. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska lokalnego, bliższych i dalszych krewnych , a wreszcie aktywnością własną rodziny dotkniętej problemem dysfunkcyjnym. Działania na rzecz rodziny powinny być prowadzone przez wykształconą, kompetentną i obiektywną kadrę, podejmowane bez zbędnej zwłoki, odpowiadające bieżącemu zapotrzebowaniu społecznemu.

Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej , należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Zatem praca z rodziną połączona jest ściśle z jej własną aktywnością. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny biologicznej na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz niedopuszczenie do sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

6. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemów rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem, konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany ich zachowania i postępowania oraz takie poprowadzenie pracy socjalnej , by w efekcie zostały stworzone optymalne warunki , zapewniające prawidłowy rozwój dziecka w rodzinie biologicznej i jego szybki powrót do rodzinnego domu.

7. Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

8. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie potrzeb życiowych osób i rodzin na poziomie i w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta w efekcie końcowym powinna doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym.

9. Zawarte w Programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. Obejmują pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami i dysfunkcjami oraz dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym.

I. Cel główny:

§ 2.

Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych , a także zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej .

II. Cele szczegółowe:

§ 3.

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych w tym rozpoznawanie – analiza sytuacji rodziny i jej otoczenia oraz przyczyn kryzysu podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:
 - a) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających tego dzieci, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w formie gorącego posiłku,
 - b) przyznanie pomocy finansowej na zakup posiłków dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych,
 - c) przyznanie pomocy finansowej rodzinom na dofinansowanie zakupu artykułów szkolnych oraz podręczników,
 - d) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne,
 - e) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków i pomocy w naturze,
 - f) systematyczna praca socjalna z rodzinami dotkniętymi dysfunkcjami poprzez tworzenie indywidualnych programów naprawczych (kontrakty socjalne) dla rodzin,
 - g) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:
 - a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, przedstawicieli innych zawodów, specjalistów kontaktujących się z rodziną ,
 - b) kontynuowanie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem we współpracy ze strukturami powiatowymi m. in z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
 - c) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców poprzez organizowanie i finansowanie ze środków gminy spotkań , warsztatów ze specjalistami i terapeutami,
 - d) wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych poprzez udział w zróżnicowanych formach szkolenia,
 - e) zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez: profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,
 - f) zatrudnienie asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez: zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny, pomoc w odzyskaniu

dzieci przez rodzinę, pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i najważniejszych ról w rodzinie, współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodzina.

4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin biologicznych, w szczególności:

- a) bieżąca współpraca z podmiotami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, zatem praca realizowana poprzez powoływanie roboczych grup interdyscyplinarnych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Urzędzie Gminy Ciechanów, w skład których wchodzi: pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, funkcjonariusze policji, kuratorzy sądowi, przedstawiciele samorządu gminnego, radca prawny i inni specjaliści,
- b) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny ,
- c) interwencja kryzysowa w rodzinie.

5. Pomoc w formie aktywności rodzin wspierających :

- a) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,
- b) pomoc w nauce,
- c) wypracowanie nawyków wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- d) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- e) kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych,
- f) prowadzenie gospodarstwa domowego w tym, oczywistych spraw dla rodziny jak: nauka gotowania , sprzątnia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

6. Poradnictwo specjalistyczne:

- a) praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego tj.: pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, rodzinnego, terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji rodzinnych.
- b) poradnictwem specjalistycznym jest praca asystenta rodziny, prowadzona w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, której celem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- c) pracę asystenta z rodziną należy prowadzić do momentu uzyskania przez rodzinę założonych celów, przede wszystkim przywrócenia właściwych funkcji opiekuńczo – wychowawczych wewnątrz rodziny jak i w najbliższym jej otoczeniu.

7. Profilaktyka:

- a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowych funkcji komórki społecznej, jaką jest rodzina,
- b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin , wyrównywanie szans oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- c) prowadzenie świetlic środowiskowych (w tym socjoterapeutycznych) dla dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających wsparcia poprzez propagowanie idei wolontariatu i atrakcyjnych form aktywności społecznej.

III. Adresaci programu

§ 4.

1. Rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Wiejskiej Ciechanów, dotknięte zjawiskiem przemocy, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, wykluczeniem społecznym, długotrwałą chorobą, bezrobociem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Dzieci wymagające ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej, w szczególności dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.
3. Dysfunkcyjne rodziny, spowodowane w głównej mierze niezaradnością życiową, złą sytuacją materialną, alkoholizmem przyczyniające się do powstania znacznych deficytów rozwojowych dzieci, gdyż niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb codziennych dziecka, prowadzi m.in. do niepowodzeń w szkole, izolacji społecznej, wchodzenie w konflikt z prawem.

IV. Realizatorzy Programu

§ 5.

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z następującymi instytucjami: placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Ciechanowie, Komendą Powiatową Policji, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rodzinnym i Nieletnich, kuratorami sądowymi, parafiami rzymsko-katolickim, PCK i innymi podmiotami w zależności od potrzeb.

V. Harmonogram realizacji programu

§ 6.

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań, należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Program ustanowiony na lata 2014 – 2016 będzie realizowany na terenie Gminy. Na bieżąco będzie prowadzona diagnoza społeczna w środowiskach zagrożonych sytuacjami kryzysowymi, w celu dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźniki realizacji programu :

- a) liczba i formy udzielonej pomocy,
- b) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,
- c) liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- d) liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny,
- e) liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodzin wspierających.

§ 7.

Finansowanie programu :

- a) środki własne gminy,
- b) dotacja z budżetu państwa,
- c) środki pozabudżetowe.

§ 8.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przedstawi co rocznie w terminie do 30 kwietnia Radzie Gminy Ciechanów syntetyczne sprawozdanie z realizacji programu.